

سبک‌های هویت و محیط‌های اولیه‌ی تحول: با تأکید بر سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره

معصومه رحیم‌خانلی^{۱*}، منصور علی مهدی^۲، صمد فهیمی^۳، منصور بیرامی^۴، مینا مجتبابی^۵

۱. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه خوارزمی تهران، ایران (نویسنده مسئول).
۲. دکتری تخصصی روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات خوزستان، اهواز، ایران.
۳. دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
۴. دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه تبریز، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، تبریز، ایران.
۵. استادیار روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، رودهن، ایران.

چکیده

مقدمه: کسب هویت از مهم‌ترین چالش‌های تحولی است که نوجوان را برای ورود به مرحله‌های بعدی تحول آماده کند. از همین رو شناسایی حوزه‌هایی که نوجوان را برای کسب هویت یا شکست در این چالش اساسی روبرو می‌کند حائز اهمیت است. پژوهش حاضر باهدف پیش‌بینی سبک‌های هویت بر اساس ابعاد سبک‌های دل‌بستگی، حوزه‌های طرح‌واره و تمایز یافتگی خود انجام گرفت.

روش: بدین منظور ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر سال سوم دبیرستان‌های شهرستان رباط کریم که در سال تحصیلی ۹۱-۹۲ مشغول به تحصیل بودند با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد و با پرسشنامه‌ی سبک‌های هویت پرزونسکی، پرسشنامه‌ی تمایز یافتگی خود اسکورن، نسخه کوتاه پرسشنامه طرح‌واره یانگ (وای. اس. کیو. - اس. اف.) و مقیاس دل‌بستگی هازن و شیور مورد آزمون قرار گرفتند. داده‌های پژوهش از طریق آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره گام‌به‌گام با کمک نرم‌افزار اس. پی. اس. هفده تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: نتایج پژوهش حاضر نشان داد از بین متغیرهای پیش‌بین، حوزه‌ی بریدگی و طرد، سبک دل‌بستگی ایمن و حوزه‌ی خودمختاری و عملکرد مختل، سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کند و حوزه‌ی دیگر جهت‌مندی و آمیختگی با دیگران، سبک هویت هنجاری را پیش‌بینی می‌کند. همچنین حوزه‌ی بریدگی و طرد، سبک دل‌بستگی ایمن و موقعیت من سبک هویت سردرگم/اجتنابی را پیش‌بینی می‌کند و در نهایت موقعیت من و سبک دل‌بستگی ایمن، تعهد هویت را پیش‌بینی می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر برای دستیابی موفق به هویت می‌بایست توجه ویژه‌ای به محیط‌های اولیه کودک داشت؛ بنابراین اغلب اثرات روابط والد و فرزند به دروان نوجوانی و بزرگ‌سالی انتقال می‌یابد.

کلید واژه‌ها: سبک‌های هویت، سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود، حوزه‌های طرح‌واره

*Email: rahimkhani_bj@yahoo.com

دوفصلنامه علمی - پژوهشی

روان‌شناسی بالینی و شخصیت

(دانشور رفتار)

دوره ۱۳، شماره ۲، پیاپی ۲۵
پاییز و زمستان ۱۳۹۴
صص: ۸۶-۹۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۳/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۱/۲۶

Biannual Journal of

Clinical Psychology & Personality

(Daneshvar-e-Raftar)

Vol. 13, No. 2, Serial 25

Autumn & Winter
2015-2016

pp.: 85-96

مقدمه

افراد با سبک هویتی اطلاعاتی به صورت فعال و تعمیدی پیش از حل و فصل تعارض‌های هویتی و ساخت الزام و تعهد نسبت به آن، اطلاعات مرتبط با خود را جستجو، پردازش و ارزیابی می‌کنند. آن‌ها درباره‌ی دیدگاه‌های خود مردد^{۱۴} هستند و علاقه‌مند به یادگیری چیزهای جدید درباره‌ی خودشان می‌باشند و حاضر به ارزیابی و اصلاح ساختار هویتی‌شان در بازخورد ناهمساز^{۱۵} هستند.

پژوهش‌ها نشان می‌دهند سبک هویتی اطلاعاتی با بینش درباره‌ی خود^{۱۶}، فکر باز^{۱۷}، راهبرد مقابله‌ای متمرکز بر مشکل^{۱۸}، تصمیم‌گیری هوشیار و حساس، پیچیدگی شناختی^{۱۹}، استقلال عاطفی^{۲۰}، همدلی، خودتنظیمی انطباقی^{۲۱}، سطوح بالای تعهد و پایگاه هویت کسب‌شده ارتباط دارد [۷]. افراد با نمره‌ی بالا در هویت اطلاعاتی خودشان را اشخاصی با صفت‌هایی همچون باارزش، هدفمند، الگو یا معیار تعریف می‌کنند [۸، ۹، ۱۰]. اشخاص با سبک هویت‌هنجاری خود را به طور غیرارادی باهدف-ها و معیارهای افراد مهم و گروه‌های مرجع انطباق می‌دهند و آن را درونی‌سازی می‌کنند.

سبک هنجاری با سطوح بالای تعهد، کنترل خود و احساس هدف که نیاز به ساختار و شناخت بسته، قدرت‌طلبی، انعطاف-ناپذیری رابطه دارد. سبک هویت‌هنجاری با پایگاه هویتی پیش-رس و تحمل کم و نابداری برای ابهام ارتباط دارد [۱۱، ۱۲]. اشخاصی که نمره‌های بالا در هویت هنجاری به دست می‌آورند، خودشان را برحسب صفت‌های جمعی^{۲۲} همچون دین، خانواده و ملیت تعریف می‌کنند [۸، ۹، ۱۰]. سبک هویتی سردرگم-اجتنابی به واسطه‌ی تعویق و اجتناب تدافعی مشخص می‌شود و این افراد کوشش در جهت حل تعارض‌های هویتی را تا حد ممکن به تأخیر می‌اندازند و هنگامی که مجبور به کنش یا تصمیم گرفتن باشند، رفتارشان عمدتاً از طریق درخواست‌ها و پی‌آمدهای ضروری بیرونی هدایت می‌شود. در چنین موقعیت‌های برون-سازی^{۲۳} تمایل کوتاه‌مدت برای تغییر و اصلاح احساس هویت خود دارند و نه بلندمدت [۱۳]. طبق مدل برزونسکی، هویت سردرگم-اجتنابی بیشتر خود چندپاره یا گم‌گشته است و با تعهد ضعیف، مکان کنترل بیرونی^{۲۴}، تکانشگری، خود ناتوان^{۲۵} و پراکندگی هویت رابطه دارد [۷، ۱۳].

برزونسکی [۱۴] در پژوهش خود دریافت که سطوح پایین

دوره نوجوانی یک مرحله انتقالی از رشد جسمانی و روانی در زندگی است که با قرار گرفتن در مرز بین دوره کودکی و بزرگسالی تغییرات عمیقی را با خود به همراه دارد [۱].

مهم‌ترین چالش تحولی در نوجوانی کسب هویت است. نمی‌توان گفت که چه کسی برای اولین بار بحث هویت را مطرح کرد. این موضوع به دلیل عمیق و ریشه‌ای بودن آن چیزی است که انسان همیشه با آن برخورد داشته، دارد و خواهد داشت؛ اما اولین کسی که هویت را به صورت واژه‌ی هویت^۱ مطرح ساخت و آن را موضوع بحث علمی قرار داد اریکسون^۲ بود. اریکسون اساس نظریه‌ی روانی اجتماعی خود را در ۸ مرحله و بر پایه‌ی مفهوم هویت بنا کرد و سؤال مشهور خود تحت عنوان "من کیستم؟" را به جهانیان عرضه داشت. طبق تعریف اریکسون شکل‌گیری هویت کار خود^۳ است، یک حس شخصی از حفظ و پایستگی خود هم‌زمان و تغییر یافته که از طریق انتخاب‌های خود از هویت‌های دوران کودکی، تعهد در دنیای واقعی و سازمان بخشیدن و ترکیب بازنمایی‌های خود به یک پیوستگی شخصی و شکل‌بندی ساختار-های پایدار، آشکار می‌شود [۲].

مارسیا [۳] هویت را سازمان درونی، خودجوش و پویا می‌داند که از کشنده‌ها، توانایی‌ها، باورها و تجربه‌ی گذشته‌ی فرد نشئت می‌گیرد و از دو عنصر تعهد و کاوش به عنوان ملاک‌های طبقه-بندی افراد در چهار پایگاه هویت (هویت کسب شده^۴، کسب هویت^۵، پراکندگی هویت^۶، خویش‌یابی^۷) سود می‌برد. برای چهل سال، بیشتر مطالعه‌های مرتبط با ساختار هویت مبتنی بر مدل پایگاه‌های هویت^۸ مارسیا بودند.

سبک‌های هویت تلاشی در جهت پوشش دادن به نقص‌های پایگاه هویت و ارزیابی دقیق‌تر از هویت افراد، توسط برزونسکی^۹ [۴، ۵] ارائه شد. بر اساس الگوی پردازش شناختی-اجتماعی هویت^{۱۰}، هویت یک ساختار شناختی و چارچوب خود-ارجاعی است که برای تفسیر تجربه‌ها و اطلاعات مربوط به خود و پاسخ به پرسش‌هایی درباره‌ی مفهوم، معنی‌داری و مقصود زندگی به کار گرفته می‌شود. این الگو پیشنهاد می‌کند که چگونه افراد در طبقه‌بندی‌های پایگاهی متفاوت به ساختار بندی و بازسازی هویت گرایش دارند و یا این که از آن اجتناب می‌کنند، بنابراین نقش فعالی در پاسخ به سؤال "من کیستم" دارند. سه سبک پردازش هویت شناختی - اجتماعی فرض شده در این مدل عبارتند از: اطلاعاتی^{۱۱}، هنجاری^{۱۲} و سردرگم - اجتنابی^{۱۳} [۶، ۷].

¹² normative identity style

¹³ diffuse-avoidant identity style

¹⁴ skeptical

¹⁵ light of dissonant

¹⁶ self-insight

¹⁷ open-mindedness

¹⁸ problem-focused coping strategies

¹⁹ cognitive complexity

²⁰ emotional autonomy

²¹ adaptive self-regulation

²² collective

²³ accommodations

²⁴ external locus of control

²⁵ self-handicapping

¹ Identity

² Erikson

³ ego

⁴ identity achievement

⁵ identity foreclosure status

⁶ identity diffusion

⁷ identity Moratorium

⁸ identity status paradigm

⁹ Berzonsky

¹⁰ Social cognitive processing perspective

¹¹ information identity style

مسائل روان‌شناختی بزرگسالان بکار رفته است و دارای کاربرد فراوانی است. ثبات سبک دلبستگی در فرآیند تحول، موضوع پژوهش‌های زیادی در این حوزه بوده و نتایج ثبات این فرآیند را تأیید می‌کند [۲۴].

دانشمندان حوزه‌ی شناختی ساختارهای ذهنی را مدنظر قرار داده‌اند که با نام طرح‌واره مطرح گردیده است. طبق نظر یانگ، کلاسکو و ویشار [۱۹]، طرح‌واره یک واژه‌ی تعبیری می‌باشد و بر ارزیابی داده‌های دریافتی از جهان بیرونی و بر چگونگی پرداختن به مشکلات، اثر می‌گذارد. به‌علاوه طرح‌واره بر پایه تجربیات ذهنی زندگی و رشد هوشیارانه و ناهوشیارانه اوایل کودکی می‌باشد [۲۵]. بر اساس نظریه‌ی یانگ [۲۶] بعضی از افراد به دلیل تجارب منفی دوره کودکی طرح‌واره‌های ناسازگارانه اولیه را کسب می‌کنند که بر شیوه تفکر، احساس و رفتار آن‌ها تأثیر می‌گذارد. مطابق نظریه یانگ این طرح‌واره‌ها به دلیل ارضانشدن نیازهای هیجانی اساسی دوره کودکی مانند دلبستگی ایمن به دیگران، خودگردانی، کفایت و هویت، آزادی در بیان نیازها و هیجان‌های سالم، خودانگیختگی و تفریح، محدودیت‌های واقع‌بینانه و خویش‌داری ایجاد می‌شوند.

رشد و شکل‌گیری طرح‌واره‌ها اغلب به دوره کودکی برمی‌گردد. طرح‌واره‌های ناسازگارانه اولیه به عمیق‌ترین سطح ساختارهای شناختی اطلاق می‌شود که دارای عناصر شناختی، عاطفی و رفتاری است. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، الگوهای هیجانی و شناختی خود-آسیب‌رسانی را شامل می‌شوند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل گرفته‌اند و در سیر زندگی تکرار می‌شوند [۱۹].

طرح‌واره‌ها مطابق با پنج نیاز تحولی کودک به پنج حوزه بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری تقسیم شده‌اند. این طرح‌واره‌ها به‌عنوان فیلترهای شناختی عمل می‌کنند که سوگیری‌های منظمی دارند و اطلاعات را تحریف می‌کنند. این فرآیندهای پردازش اطلاعات تا حدود زیادی ناهشیار، خودکار و خارج از آگاهی فرد صورت می‌گیرند. از نظر یانگ طرح‌واره‌هایی که مخصوصاً از تجارب مخرب کودکی ناشی می‌شوند، یانگ باور دارد که رفتارهای غیرانطباقی به‌عنوان پاسخی به طرح‌واره‌های غیرانطباقی اولیه شکل می‌گیرند. از آنجاکه طرح‌واره‌ها هسته خودپنداره افراد را شکل می‌دهند، اگر دارای محتوای ناسازگار باشند افراد را نسبت به گستره‌ای از کاستی‌ها و مشکلات آسیب‌پذیر می‌کنند [۱۹].

بررسی‌های چندی که در این زمینه انجام شده، نشان می‌دهند که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در شکل‌گیری و گسترش بسیاری از مشکلات روان‌شناختی نقش دارند [۱۹، ۲۷، ۲۸]. امانی، افشار، اسفندیاری، بازوند و عبدالهی [۲۹] در پژوهشی خود دریافتند که بین حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های هویت رابطه معنی‌داری وجود دارد و در میان حوزه‌های طرح‌واره حوزه گوش‌به‌زنگی و دیگرجهت‌مندی بیشترین توان پیش‌بینی را در سبک هویت داشتند.

تماس والدین، ارتباطات محدود و عدم ارتباطات عاطفی میان والدین با فرزندان با شکل‌گیری هویت سردرگم-اجتنابی در ارتباط است. افراد با هویت سردرگم-اجتنابی خودشان را برحسب صفت‌های اجتماعی همچون شهرت و معروفیت تعریف می‌کنند [۸، ۹]. عوامل مختلفی بر ساخت و شکل‌گیری هویت در نوجوانی مؤثر هستند که می‌توان به‌طور کلی به محیط‌های اولیه‌ی تحول کودک، گروه‌های همسالان، فرهنگ غالب جامعه‌ای که در آن رشد می‌کنند، اشاره کرد.

سلیگمن [۱۵] معتقد است شکل‌گیری و رشد هویت متأثر از زمینه‌های فرهنگی والدین، تجربه‌های خارج از محیط خانه و سپری کردن رشد شناختی می‌باشد. از جمله نظریه‌های پُرنفوذ که به فرآیند و محتوای روابط کودک و والد پرداخته و اثر آن بر چگونگی شکل‌گیری شخصیت کودک و تداوم آن تا نوجوانی و بزرگسالی را پیش‌بینی کرده‌اند نظریه‌های دلبستگی^۱ [۱۶، ۱۷، ۱۸]، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه^۲ [۱۹] و تمایز یافتگی خود^۳ [۲۰] است.

بالبی [۱۷] بر این عقیده بود که نظریه‌ی دلبستگی تنها یک نظریه‌ی تحول کودک نیست، بلکه نظریه‌ی تحول در فراخوانی زندگی^۴ نیز می‌باشد. این نظریه معتقد است نوع رابطه‌ی مادر-کودک^۵ در سال‌های اولیه‌ی زندگی و میزان قابلیت دسترسی به مادر، میزان حمایت مادر هنگام احساس خطر، درجه‌ی حساسیت مادرانه و تکیه‌گاه ایمن بودن^۶ مادر برای کودک، سبک دلبستگی فرد را معین می‌کند [به نقل از ۲۱]. بالبی [۱۷] فرض می‌کند که عملکرد رفتار دلبستگی به‌عنوان نوعی از مکانیزم تعادل حیاتی برای تعدیل نمودن اضطراب عمل می‌کند: اضطراب فزاینده، رفتار دلبستگی را افزایش می‌دهد؛ یعنی، هدف رفتار دلبستگی می‌تواند کمک به افراد برای تعدیل و خنثی کردن اضطراب و برانگیختگی آن‌ها فرض شود [۲۲].

به دنبال پژوهش‌های بالبی، اینزورث^۷، بلهر^۸، واترز^۹ و وال^{۱۰} [به نقل از ۲۳] سه سبک دلبستگی ایمن^{۱۱}، اجتنابی^{۱۲} و دوسوگرا^{۱۳} را تشخیص دادند. بنابر نتایج پژوهش‌ها، دلبستگی ایمن با ویژگی‌های ارتباطی مثبت شامل صمیمیت و خرسندی، دلبستگی اجتنابی با سطوح پایین‌تری از صمیمیت و تعهد و دلبستگی دوسوگرا با شور و هیجان و دل‌مشغولی در مورد روابط توأم با خرسندی کم، مرتبط است. نظریه‌ی دلبستگی توسط بسیاری از پژوهشگران به‌عنوان یک قالب نظری برای تحقیق

¹ Attachment

² Early Maladaptive Schemas

³ differentiation of self

⁴ Life Span

⁵ Mother-Child Relationship

⁶ Secure Base

⁷ Ainsworth

⁸ Blender

⁹ Waters

¹⁰ Wall

¹¹ security

¹² avoidant

¹³ ambivalent

سردرگم اجتنابی رابطه معکوس و معنی‌داری دارد. بنابراین نوجوان برای کسب هویت نیاز به ارتباط با دنیای درون و بیرون دارد. همان‌طور که متخصصان این حوزه عنوان کرده‌اند ارتباط با همسالان نقش کلیدی در این زمینه دارد و از آنجاکه امروزه دیگر کمتر خانواده گسترده دیده می‌شود اهمیت گروه‌های همسالان دوچندان شده است. روشن است که برای برقراری ارتباط مؤثر و پویا به‌منظور رشد سالم شخصیت، نوجوان به پیش‌نیازهای روانی کارایی نیاز دارد. حال اگر نوجوان در محیط‌های اولیه تحول، مشکلاتی در ارضاء نیازهای حیاتی داشته است، احتمالاً در ارتباط‌های بعدی کودک در نوجوانی مشکلاتی را تجربه خواهد کرد، مشکلاتی که احتمالاً نوجوان را در حل مهم‌ترین تکلیف این دوره یعنی کسب هویت با چالش همراه خواهد کرد؛ بنابراین پژوهش حاضر باهدف تعیین و شناسایی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایز یافتگی خود با سبک هویت اجرا شد. سؤال پژوهش حاضر این می‌باشد که هر کدام از ابعاد سبک‌های دلبستگی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایز یافتگی خود تا چه میزان سبک‌های هویت را پیش‌بینی می‌کند؟

روش

نوع پژوهش

هدف پژوهش به لحاظ هدف از نوع بنیادی و به لحاظ نحوه‌ی جمع‌آوری داده‌ها از نوع غیرآزمایشی (توصیفی) می‌باشد که در چارچوب یک طرح همبستگی و پیش‌بینی انجام گرفت.

آزمودنی

تعداد نمونه پژوهش حاضر ۳۰۰ نفر از دانش‌آموزان پسر سال سوم دبیرستان‌های شهرستان رباط‌کریم که در سال تحصیلی ۹۲ - ۹۱ مشغول به تحصیل بودند، می‌باشد. نمونه پژوهش حاضر از طریق نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شد. پس از انتخاب مدرسه، کلاس و هماهنگی با مسئولین ذی‌ربط؛ زمان مناسب برای اجرای ابزارهای پژوهش تعیین گردید. از آنجاکه تعداد آیت‌های پرسش‌نامه زیاد بودند پرسش‌نامه‌ها به‌صورت تصادفی ۲ به ۲ به هم منگنه شده و در ۲ روز اجرا شد تا از این طریق بتوان اثر خستگی بر جواب‌دهی دانش‌آموزان را کنترل کرد. شایان ذکر است قبل از اجرای پرسش‌نامه‌ها هدف از پژوهش را تا آنجا که نتایج پژوهش را خدشه‌دار نکند برای دانش‌آموزان توضیح داده و دانش‌آموزانی که تمایلی به شرکت در پژوهش را نداشتند از نمونه خارج شدند.

ابزارهای پژوهش

۱) پرسشنامه‌ی سبک‌های هویت: پرسشنامه‌ی سبک‌های هویت اولین بار توسط برزونسکی [۳۰] برای اندازه‌گیری فرآیندهای شناختی - اجتماعی که نوجوانان در برخورد با مسائل مربوط به هویت از آن استفاده می‌کنند، طراحی شد. بر اساس دیدگاه برزونسکی نوجوانان سه جهت‌گیری متفاوت یا سه سبک پردازشی هویتی مختلف را انتخاب می‌کنند. این پرسشنامه سه

نظریه‌ای دیگری که بر نقش اساسی ارتباط‌های اولیه‌ی کودک به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده‌ی نحوه‌ی رفتار فرد در آینده تأکید کرده نظریه تمایز یافتگی خود بوئن است. به نظر بوئن، درجه‌ی ظهور تمایز یافتگی در هر فرد بیانگر میزان توانایی فرد برای جداسازی فرآیند شناختی از فرآیند احساسی (هیجانی) است که فرد تجربه می‌کند؛ یعنی، درجه‌ی توانایی فرد برای اجتناب از تبعیت خودکار رفتار از احساسات، بیانگر میزان تمایز یافتگی است [۳۰]. درجه‌ای که هر فرد می‌تواند جدا از این زمینه‌ی هیجانی باشد را تمایز یافتگی خود می‌گویند. سازه‌ی تمایز یافتگی، سازه‌ای محوری در نظریه‌ی بوئن است. تمایز یافتگی اشاره به توانایی هر فرد در تفکیک از زمینه‌ی هیجانی خانواده دارد. سطوح پائین تمایز یافتگی، توسط واکنش هیجانی^۱، جدایی هیجانی^۲ و هم‌آمیختگی با دیگران مشخص می‌شود. اگر فرد سطح تمایز یافتگی پائینی داشته باشد، بیشتر کارمایه‌اش در فرآیند رابطه‌ی خانواده محدود می‌شود. آن‌ها توانایی محدودی برای کنش خارج از واکنش‌های هیجانی و نظام هیجانی خانواده خواهند داشت. فردی با تمایز یافتگی پایین در موقعیت‌های هیجانی، واکنشی هیجانی نشان می‌دهد که این امر احتمالاً در مشکلات ارتباطی دخیل است.

دیگر اصطلاح بکار گرفته شده برای توصیف ناتمیز یافتگی، آمیختگی^۳ است. در اصل، افراد آمیخته شده با نظام هیجانی خانواده، در کشف موقعیت توقف هیجان‌ها و شروع مجدد ناتوانند، بنابراین کنترل واکنش‌ها و رفتارشان را از دست می‌دهند. در مقابل، سطوح بالای تمایز یافتگی به تفکیک زیاد از زمینه‌ی هیجانی نظام خانواده اشاره دارد. وقتی که زمینه‌ی هیجانی سبک است، افراد آزادی بیشتری دارند تا مطابق خواسته‌شان در موقعیت مشخص عمل کنند و نه بی‌واسطه در بند پاسخ هیجانی باشند. اشخاص با سطوح بالای تمایز یافتگی قادر به استفاده از نظام عقلانی‌شان برای تصمیم‌گیری در چگونگی کنش در موقعیت‌های مشخص هستند. کر و بوئن [۳۱] به‌علاوه توضیح داده‌اند، خودگردانی به معنای پیروی خودپسندانه نیست، بلکه معنای آن توانایی خودمختاری^۴ است. پژوهش بسیاری به نقش مستقیم این مؤلفه در متغیرهایی از قبیل شادکامی [۳۲]، رضایت از زندگی [۳۳]، اضطراب [۳۴]، فشار روانی [۳۵] و توانایی حل مسائل و مشکلات مسائل روزمره [۳۶] داشته است. پژوهش‌های محدودی نیز به بررسی نقش تمایز یافتگی خود و مؤلفه‌های آن در الگوهای تحولی از جمله هویت و سبک‌ها پرداخته‌اند. به‌طور مثال فتوحی و حسینی [۳۷] در پژوهش خود مبنی بر بررسی رابطه تمایز یافتگی خود با سبک هویتی اطلاعاتی و سردرگم - اجتنابی در نوجوانان دریافته‌اند که بین تمایز یافتگی خود و مؤلفه‌های واکنش هیجانی، جدایی هیجانی و هم‌آمیختگی با دیگران با سبک هویت اطلاعاتی رابطه مستقیم و سبک هویت

¹ emotional reactivity

² emotional cut-off

³ fusion

⁴ Self determination

۲) پرسشنامه‌ی تمایزیافتگی: این پرسشنامه که برای سنجش میزان تمایزیافتگی افراد به کار می‌رود ۴۵ سؤال دارد و پاسخ‌دهی به پرسش‌ها با مقیاس شش گزینه‌ای لیکرت (از ۱ برای «به هیچ وجه دربارهی من درست نیست» تا ۶ برای «کاملاً دربارهی من درست است») انجام می‌شود. نمره‌ی بالا به معنای تمایزیافتگی و نمره‌ی پایین به معنای تمایزناپافتگی است. این پرسشنامه چهار خرده آزمون واکنش هیجانی، جدایی هیجانی، آمیختگی با دیگران و موقعیت من را در برمی‌گیرد.

اسکوورون و فریدلندر، همبستگی درونی پرسش‌ها را با آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه و خرده آزمون‌های آن به ترتیب کل پرسشنامه ۰/۸۸، واکنش هیجانی ۰/۸۳، جدایی هیجانی ۰/۸۰، آمیختگی با دیگران ۰/۸۲ و موقعیت من ۰/۸۰ گزارش کردند [۳۹]. پایایی پرسشنامه و خرده آزمون‌های آن در نمونه ایرانی در پژوهش نجف‌لویی [۴۰] به ترتیب: کل پرسشنامه ۰/۷۲، واکنش هیجانی ۰/۸۱، جدایی هیجانی ۰/۷۶، آمیختگی با دیگران ۰/۷۹ و موقعیت من ۰/۶۴ گزارش شده است.

۳) نسخه کوتاه پرسشنامه طرح‌واره یانگ (وای. اس. کیو. - اس. اف.)^۱: این مقیاس را یانگ (۱۹۹۸) ساخته است. این پرسشنامه دارای ۷۵ ماده می‌باشد که ۱۵ طرح‌واره ناسازگارانه اولیه را ارزیابی می‌کند. این پانزده طرح‌واره عبارتند از: ۱- محرومیت هیجانی ۲- طرد/رهاشدگی ۳- بی‌اعتمادی/بدرفتاری ۴- انزوای اجتماعی ۵- نقص/شرم ۶- شکست ۷- وابستگی/بی-کفایتی ۸- آسیب‌پذیری نسبت به ضرر یا بیماری ۹- گرفتاری/در دام افتادگی ۱۰- اطاعت ۱۱- ایثار ۱۲- بازداری هیجانی ۱۳- معیارهای نامنعطف ۱۴- استحقاق و ۱۵- خویش‌تن‌داری و خودانضباطی ناکافی. این ۱۵ طرح‌واره در درون ۵ حوزه مطابق با حوزه‌های تحولی اولیه قرار می‌گیرند.

هر ماده به کمک ۶ گزینه درجه‌بندی می‌شود (یک = کاملاً در مورد من نادرست است؛ تا شش = کاملاً مرا توصیف می‌کند). نمره بالا در یک خرده مقیاس معین، احتمال بیشتر وجود یک طرح‌واره ناسازگارانه را برای آن فرد نشان می‌دهد. روایی مقیاس وای. اس. کیو. - اس. اف. به وسیله آلفای کرونباخ برای کل آزمون ۰/۹۶ و برای تمام خرده مقیاس بالاتر از ۰/۸۰ بود [به نقل از ۳۲]. نتایج پژوهش لکنال - چولت، ماکند، کاتراکس، بووارد و مارتین [به نقل از ۳۲] نشان داد که آلفای کرونباخ این پرسشنامه بین ۰/۶۴ تا ۰/۸۷ است. صدوقی، آگیلار- وفایی، رسول زاده طباطبایی و اصفهانیان [به نقل از ۳۲] روایی مقیاس وای. اس. کیو. - اس. اف. به وسیله آلفای کرونباخ برای همه مقیاس‌ها در دامنه ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ به دست آمد و ثبات درونی برای این پرسشنامه ۰/۹۴ بود [به نقل از ۴۱].

۴) مقیاس دلبستگی بزرگسال: مقیاس دلبستگی بزرگسال که با استفاده از مواد آزمون دلبستگی هازن و شیور ساخته و در مورد دانشجویان دانشگاه تهران هنجاریابی شده است، یک آزمون ۱۵ سؤالی است و سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا

سبک هویتی شامل اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم / اجتنابی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد و شامل ۴۰ سؤال است. سؤالات بر روی یک مقیاس پنج‌درجه‌ای (کاملاً مخالف = ۱، مخالف = ۲؛ تا حدودی موافق = ۳ موافق = ۴؛ کاملاً موافق = ۵) نمره‌گذاری می‌شوند.

برزونسکی [به نقل از ۳۰] در آخرین (سومین) نسخه‌ی تجدیدنظر شده پرسشنامه‌ی خود ضرایب آلفای کرونباخ (با نمونه ۶۱۸) برای هر یک از خرده مقیاس‌ها را ۰/۷۰، ۰/۶۴، ۰/۷۱ و ۰/۷۶ به ترتیب برای سبک اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم / اجتنابی و تعهد هویت گزارش کرده است.

وایت و همکاران [به نقل از ۳۸] برای بررسی ویژگی‌های مقیاس تجدیدنظرشده‌ی برزونسکی، آن را بر روی یک نمونه ۳۶۱ نفری از دانشجویان با میانگین سنی ۲۱/۵ سال که ۷۶٪ آن مرد بودند، اجرا کردند. آن‌ها با استفاده از روش همسانی درونی ضریب آلفای کرونباخ را برای سه سبک هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم / اجتنابی به ترتیب ۰/۵۹، ۰/۶۴، ۰/۷۸ محاسبه کردند. همچنین آن‌ها هنگام اجرای این مقیاس مشاهده کردند که در برخی موارد افراد در پاسخگویی به سؤالات دچار مشکل می‌شوند. با توجه به این که پرسشنامه‌ی برزونسکی بر اساس ویژگی‌های گروه مطالعه‌اش که عده‌ای از دانشجویان بودند ساخته شده بود، وایت و همکاران تردید داشتند که این پرسشنامه بتواند به صورت مطلوبی برای نوجوانان در سنین پایین‌تر و همچنین بزرگسالان با مهارت‌های محدود خواندن مورد استفاده قرار گیرد. از طرفی اعتبار ضعیف سازه در مقیاس برزونسکی نشان می‌داد که همه‌ی مقیاس‌ها به‌طور مثبت با هم رابطه دارند. در حالی که انتظار می‌رود سبک هنجاری با سبک اطلاعاتی همبستگی مثبت و سبک سردرگم / اجتنابی با سبک اطلاعاتی همبستگی منفی نشان دهد. بدین ترتیب وایت و همکاران برای رفع چنین نقص‌ها و کاستی‌هایی به تهیه‌ی یک نسخه جدید از پرسشنامه سبک‌های هویت با نام سبک‌های هویت با نام سبک‌های هویت (نسخه‌ی G) اقدام نمایند. از طرفی وایت و همکاران جهت بررسی اعتبار سازه‌ی پرسشنامه‌ی سبک‌های هویت نسخه [۴] برزونسکی [به نقل از ۳۸] نسخه‌ی تجدیدنظر شده خود را مورد تحلیل قرار دادند. برای بررسی، آنان ابتدا سؤالات تعهد را از مقیاس حذف کردند [سؤالات مربوط به تعهد، سبک هویتی را نمی‌سنجد، بنابراین در تحلیل عامل‌های مربوط به سبک‌ها مورد استفاده قرار نمی‌گیرد]. سپس پاسخ افراد به سؤالات دیگر در سه سبک را به روش تحلیل عاملی اکتشافی و با استفاده از چرخش واریماکس با مؤلفه‌های اصلی مورد تجزیه و تحلیل قرار دادند. نتایج تحلیل عاملی به دست آمده بسیار شبیه به تحلیل عاملی نسخه‌ی اصلی بود. ضریب همبستگی بین عوامل به دست آمده در نسخه‌ی تجدیدنظر شده وایت با نسخه‌ی اصلی به ترتیب: عامل اول سبک اطلاعاتی ۰/۷۹، عامل دوم، سبک هنجاری ۰/۸۱، عامل سوم، سبک سردرگم / اجتنابی ۰/۸۴ به دست آمد که همه‌ی ضرایب، بالا و قابل ملاحظه بودند [به نقل از ۳۸].

^۱ YSQ-SF

نتایج

میانگین و انحراف استاندارد نمرات خام دانش‌آموزان در سبک‌های هویت، سبک‌های دلبستگی، تمایزیافتگی و حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در جدول یک آمده است.

در ادامه در جدول ۲ همبستگی بین در سبک‌های هویت، سبک‌های دلبستگی، تمایزیافتگی و حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه آمده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود سبک هویت اطلاعاتی با سبک‌های دلبستگی ایمن و موقعیت من (تمایزیافتگی) رابطه‌ی معنی‌دار مثبت دارد یعنی افرادی که از سبک دلبستگی ایمن و تمایزیافتگی بالای برخوردارند سبک هویت اطلاعاتی برخوردارند و در مقابل سبک هویت اطلاعاتی با سبک دلبستگی نایمن (دوسوگرا و اجتنابی)، ناتمایزیافتگی (واکنش هیجانی) و حوزه‌های بریدگی و طرد، خودمختاری و عملکرد مختل، محدودیت‌های مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری رابطه‌ی منفی دارد. سبک هویت هنجاری با آمیختگی با دیگران و دیگرجهت‌مندی و رابطه‌ی معنی‌دار مثبت دارد. سبک‌های دلبستگی ایمن، حوزه‌های بریدگی و طرد، خودمختاری و عملکرد مختل و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری رابطه‌ی منفی دارد.

سبک هویت سردرگم/اجتنابی با سبک‌های دلبستگی ایمن و موقعیت من (تمایزیافتگی) رابطه‌ی معنی‌دار منفی دارد یعنی افرادی که از سبک دلبستگی ایمن و تمایزیافتگی پایینی برخوردارند سبک هویت سردرگم/اجتنابی برخوردارند و در مقابل سبک هویت سردرگم/اجتنابی با ناتمایزیافتگی (جدایی هیجانی) و حوزه‌های بریدگی و طرد، خودمختاری و عملکرد مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری رابطه‌ی مثبت دارد. درنهایت تعهد هویت با سبک دلبستگی ایمن و موقعیت من (تمایزیافتگی) رابطه‌ی مثبت معنی‌دار دارد و با آمیختگی با دیگران و حوزه دیگرجهت‌مندی رابطه‌ی منفی معنی‌دار دارد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی نمرات دانش‌آموزان در سبک‌های هویت، سبک‌های دلبستگی، تمایزیافتگی و حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

انحراف استاندارد	میانگین	شاخص آماری متغیر
۶/۶۹	۳۹/۷۶	سبک هویت اطلاعاتی
۸/۴۲	۳۲/۷۲	سبک هویت هنجاری
۸/۴۳	۲۷/۹۷	سبک هویت سردرگم/اجتنابی
۷/۰۲	۳۵/۳۹	تعهد هویت
۳/۷۱	۱۵/۳۲	سبک دلبستگی ایمن
۳/۱۷	۱۲/۸۸	سبک دلبستگی اجتنابی
۳/۶۷	۱۳/۱۳	سبک دلبستگی دوسوگرا
۹/۹۹	۴۲/۰۲	موقعیت من
۸/۸۳	۳۳/۶۷	واکنش هیجانی
۷/۸۴	۳۳/۳۶	آمیختگی با دیگران
۷/۷۵	۳۷/۲۴	جدایی هیجانی
۲۳/۳۴	۶۴/۸۹	بریدگی و طرد
۱۵/۵۰	۴۱/۶۱	خودمختاری و عملکرد مختل
۹/۳۱	۲۹/۲۶	محدودیت‌های مختل
۸/۹۱	۲۷/۵۸	دیگرجهت‌مندی
۹/۶۱	۳۰/۴۲	گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری

را در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (خیلی کم=۱، کم=۲، متوسط=۳، زیاد=۴، خیلی زیاد=۵) می‌سنجد. حداقل و حداکثر نمره‌ی آزمودنی در زیرمقیاس‌های آزمون به ترتیب ۵ و ۲۵ خواهد بود. ضرایب آلفای کرونباخ پرسش‌های زیرمقیاس‌های ایمن، اجتنابی و دوسوگرا در مورد یک نمونه‌ی دانشجویی به تعداد ۱۴۸۰ نفر (شامل ۸۶۰ دختر و ۶۲۰ پسر) برای کل آزمودنی‌ها به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۴، ۰/۸۵ (برای دانشجویان دختر ۰/۸۶، ۰/۸۳، ۰/۸۴ و برای دانشجویان پسر ۰/۸۴، ۰/۸۵، ۰/۸۶) محاسبه شد که نشانه‌ی همسانی درونی^۱ خوب مقیاس دلبستگی بزرگسال است. ضرایب همبستگی بین نمره‌های یک نمونه‌ی ۳۰۰ نفری از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله‌ی چهار هفته برای سنجش پایایی بازآزمایی^۲ محاسبه شد. این ضرایب در مورد سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا برای کل آزمودنی‌ها به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۳، ۰/۸۴ (برای دانشجویان دختر ۰/۸۶، ۰/۸۲، ۰/۸۵ و برای دانشجویان پسر ۰/۸۸، ۰/۸۳ و ۰/۸۳) محاسبه شد که نشانه‌ی پایایی بازآزمایی رضایت‌بخش مقیاس می‌باشد. روایی محتوایی^۳ مقیاس دلبستگی بزرگسال با سنجش ضرایب همبستگی بین نمره‌های پانزده نفر از متخصصان روان‌شناسی مورد بررسی قرار گرفت. ضرایب توافق کندهال برای سبک‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۶۱ و ۰/۵۷ محاسبه شد. روایی هم‌زمان^۴ مقیاس دلبستگی بزرگسال از طریق اجرای هم‌زمان مقیاس‌های مشکلات بین شخصی و عزت‌نفس کوپر اسمیت^۵ در مورد یک نمونه‌ی ۳۰۰ نفری از آزمودنی‌ها ارزیابی شد. نتایج ضرایب همبستگی پیرسون نشان داد که بین نمره‌ی آزمودنی‌ها در سبک دلبستگی ایمن و زیرمقیاس‌های مشکلات بین شخصی همبستگی منفی معنی‌دار ($r = -0.61$) تا ($r = 0.83$) و با زیرمقیاس‌های عزت‌نفس همبستگی مثبت معنی‌دار ($r = 0.39$) تا ($r = 0.41$) وجود دارد. بین نمره‌ی آزمودنی‌ها در سبک‌های دلبستگی نایمن و زیرمقیاس‌های مشکلات بین شخصی، همبستگی مثبت معنی‌دار ($r = 0.26$) تا ($r = 0.45$) و با زیرمقیاس‌های عزت‌نفس همبستگی منفی و اما غیر معنی‌دار به دست آمد. این نتایج، نشان‌دهنده‌ی روایی کافی مقیاس دلبستگی بزرگسال است. نتایج تحلیل عوامل نیز با تعیین سه عامل سبک دلبستگی ایمن، سبک دلبستگی اجتنابی و سبک دلبستگی دوسوگرا، روایی سازه‌ی^۶ مقیاس دلبستگی بزرگسال را مورد تأیید قرار داد [۴۲].

شیوه تحلیل داده‌ها

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار رایانه‌ای «اس. پی. اس. اس. هفده»^۷ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در تجزیه و تحلیل اطلاعات علاوه بر آماره‌های توصیفی، آزمون تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام استفاده گردید

1 Internal Consistency
 2 Test-Retest Reliability
 3 Content Validity
 4 Concurrent Validity
 5 Cooper Smith
 6 Construct Validity
 7 SPSS 17

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین سبک‌های هویت، سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی و حوزه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

متغیرها	سبک هویت اطلاعاتی	سبک هویت هنجاری	سبک هویت سردرگم/اجتنابی	تعهد هویت
سبک دلبستگی ایمن	۰/۳۱۳**	-۰/۱۱۴*	-۰/۲۴۳**	۰/۱۸۵**
سبک دلبستگی اجتنابی	-۰/۱۶۲**	۰/۰۰۱	۰/۰۹۸	-۰/۰۲۲
سبک دلبستگی دوسوگرا	-۰/۱۳۴*	۰/۰۲۷	۰/۰۴۸	۰/۰۶۳
موقعیت من	۰/۲۵۶**	-۰/۰۷۷	-۰/۲۳۱**	۰/۱۹۴**
واکنش هیجانی	-۰/۱۵۱**	۰/۰۰۹	۰/۱۰۳	-۰/۰۳۴
آمیختگی با دیگران	-۰/۰۰۵	۰/۱۲۴*	-۰/۰۲۲	-۰/۱۳۶*
جدایی هیجانی	-۰/۰۴۱	۰/۰۹۷	۰/۰۱۵	۰/۰۷۵
بریدگی و طرد	-۰/۳۷۸**	-۰/۱۷۵*	۰/۲۵۹**	-۰/۰۱۶
خودمختاری و عملکرد مختل	-۰/۳۳۱**	-۰/۱۴۵*	۰/۲۰۴**	-۰/۰۹۹
محدودیت‌های مختل	-۰/۱۳۵*	-۰/۱۱۱	۰/۱۰۸	-۰/۰۰۱
دیگرجهت‌مندی	-۰/۲۹۳**	۰/۱۷۶**	۰/۱۶۸**	-۰/۱۱۷*
گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری	-۰/۲۱۸**	-۰/۱۱۴*	۰/۱۳۶*	۰/۰۵۰
سبک هویت اطلاعاتی	۱	۰/۳۹۲**	۰/۲۸۳**	۰/۳۸۵**
سبک هویت هنجاری	-	۱	-۰/۱۸۳**	۰/۲۶۵**
سبک هویت سردرگم/اجتنابی	-	-	۱	-۰/۳۸۷**
تعهد هویت	-	-	-	۱

*سطح معنی‌داری ۰/۰۵ و ** سطح معنی‌داری ۰/۰۱

جدول ۳. رگرسیون چندمتغیره‌ی گام‌به‌گام پیش‌بینی‌کننده‌ی سبک هویت اطلاعاتی

گام	R	R ²	B	Beta	T	سطح معنی‌داری t
۱	۰/۳۷۸	۰/۱۴	-۰/۱۰۹	-۰/۳۷۸	-۷/۰۵۹	۰/۰۰۰۱
۲	۰/۴۳۱	۰/۱۹	۰/۴۳۳	۰/۲۱۶	۳/۹۳۵	۰/۰۰۰۱
۳	۰/۴۵۱	۰/۲۰	-۰/۰۷۱	-۰/۱۶۴	-۰/۵۷۴	۰/۰۱۱

گام ۱: بریدگی و طرد، گام ۲: بریدگی و طرد و سبک دلبستگی ایمن و گام ۳: بریدگی و طرد و سبک دلبستگی ایمن، خودمختاری و عملکرد مختل

سبک دلبستگی ایمن، خودمختاری و عملکرد مختل به ترتیب باعث $-۰/۳۷۸$ ، $۰/۲۱۶$ و $-۰/۱۶۴$ - انحراف استاندارد تغییر در سبک هویت اطلاعاتی می‌شود. به این ترتیب معادله پیش‌بینی سبک هویت اطلاعاتی بر اساس سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$\text{سبک هویت اطلاعاتی} = \text{مقدار ثابت} + (\text{بریدگی و طرد}) \times (-۰/۳۷۸) + (\text{سبک دلبستگی ایمن}) \times (۰/۲۱۶) + (\text{خودمختاری و عملکرد مختل}) \times (۰/۱۶۴)$$

برای پاسخ دادن به سؤال‌های پژوهش از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد که نتایج آن در ادامه می‌آید.

سؤال ۱: از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کند؟

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد در گام سوم مؤلفه‌های بریدگی و طرد، سبک دلبستگی ایمن و در نهایت خودمختاری و عملکرد مختل توان تبیین ۲۰٪ از واریانس سبک هویت اطلاعاتی را به‌طور معنی‌داری را دارند. ضرایب رگرسیون با وزن‌های استاندارد شده بتا نشان داد که یک انحراف استاندارد تغییر هم‌زمان در مؤلفه‌های بریدگی و طرد،

جدول ۴. رگرسیون چندمتغیره‌ی گام‌به‌گام پیش‌بینی‌کننده‌ی سبک هویت هنجاری

گام	R	R ²	B	Beta	T	سطح معنی‌داری t
۱	۰/۱۷۶	۰/۰۳	۰/۱۱۳	۰/۱۷۶	۳/۰۸	۰/۰۰۲
۲	۰/۲۲۳	۰/۰۵	۰/۱۰۰	۰/۱۳۷	۲/۴۰۹	۰/۰۱۷

گام ۱: دیگرجهت‌مندی و ۲: دیگرجهت‌مندی و آمیختگی با دیگران

دیگرجهت‌مندی و آمیختگی با دیگران به ترتیب باعث $۰/۱۷۶$ و $۰/۱۳۷$ - انحراف استاندارد تغییر در سبک هویت هنجاری می‌شود. به این ترتیب معادله پیش‌بینی سبک هویت هنجاری بر اساس سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$\text{سبک هویت هنجاری} = \text{مقدار ثابت} + (\text{دیگرجهت‌مندی}) \times (۰/۱۷۶) + (\text{آمیختگی با دیگران}) \times (۰/۱۳۷)$$

سؤال ۳: از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و

سؤال ۲: از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک هویت هنجاری را پیش‌بینی می‌کند؟

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد در گام دوم مؤلفه‌های دیگرجهت‌مندی و آمیختگی با دیگران توان تبیین ۵٪ از واریانس سبک هویت هنجاری را به‌طور معنی‌داری را دارند. ضرایب رگرسیون با وزن‌های استاندارد شده بتا نشان داد که یک انحراف استاندارد تغییر هم‌زمان در مؤلفه‌های

حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک هویت سردرگم/اجتنابی را پیش‌بینی می‌کند؟

جدول ۵. رگرسیون چند متغیره‌ی گام به گام پیش‌بینی کننده‌ی سبک هویت سردرگم/اجتنابی

گام	R	R ²	B	Beta	T	سطح معنی‌داری t
۱	۰/۲۵۹	۰/۰۶۷	۰/۰۹۴	۰/۲۵۹	۴/۶۳۸	۰/۰۰۰۱
۲	۰/۳۱۱	۰/۰۹۷	-۰/۴۵۵	-۰/۱۸۱	-۳/۱۱۸	۰/۰۰۲
۳	۰/۳۳۴	۰/۱۱۲	-۰/۱۱۲	-۰/۱۳۲	-۲/۲۲۶	۰/۰۲۷

گام ۱: بریدگی و طرد، گام ۲: بریدگی و طرد و سبک دل‌بستگی ایمن و گام ۳: بریدگی و طرد و سبک دل‌بستگی ایمن و موقعیت من

به این ترتیب معادله پیش‌بینی سبک هویت سردرگم/اجتنابی بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$\text{سبک هویت سردرگم/اجتنابی} = \text{مقدار ثابت} + (\text{بریدگی و طرد}) \times (۰/۲۵۹) + (\text{سبک دل‌بستگی ایمن}) \times (۰/۳۱۱) + (\text{موقعیت من}) \times (۰/۳۳۴)$$

نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد در گام سوم مؤلفه‌های بریدگی و طرد، سبک دل‌بستگی ایمن و در نهایت موقعیت من توان تبیین ۱۱/۲٪ از واریانس سبک هویت سردرگم/اجتنابی را به‌طور معنی‌داری را دارند. ضرایب رگرسیون با وزن‌های استاندارد شده بتا نشان داد که یک انحراف استاندارد تغییر هم‌زمان در مؤلفه‌های بریدگی و طرد، سبک دل‌بستگی ایمن، موقعیت من به ترتیب باعث ۰/۲۵۹، -۰/۱۸۱ و -۰/۱۳۲ انحراف استاندارد تغییر در سبک هویت سردرگم/اجتنابی می‌شود.

جدول ۶. رگرسیون چند متغیره‌ی گام به گام پیش‌بینی کننده‌ی تعهد هویت

گام	R	R ²	B	Beta	T	سطح معنی‌داری t
۱	۰/۱۹۴	۰/۰۳۸	-۰/۱۳۱	-۰/۲۱۹	۳/۴۱۵	۰/۰۰۱
۲	۰/۲۴۰	۰/۰۵۸	-۰/۲۹۳	-۰/۱۴۶	۲/۵۰۴	۰/۰۱۳

گام ۱: موقعیت من، گام ۲: موقعیت من و سبک دل‌بستگی ایمن

برمن، ویمز، رودریگز، زامورا [۴۵]، دومن و همکاران [۴۶]، کواپیک و دینیسین [۴۷]، آویلا، کابرال، متیوس [۴۸]، پیت‌من، کرپلمن، سوتو، آدلر-بیدر [۴۹]، یانگ و همکاران [۱۹] همسو است. در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان چنین گفت که افرادی که طرح‌واره‌های مرتبط با حوزه‌ی بریدگی و طرد دارند نمی‌توانند دل‌بستگی‌های و رضایت‌بخشی با دیگران برقرار کنند و این باور که روابطشان با افراد مهم زندگی‌شان پویا و باثبات نمی‌باشد و دیگران با کوچک‌ترین فرصت از آن‌ها سوءاستفاده خواهند کرد، روابط هیجانی مختل با دیگران دارند، خود را افرادی بی‌ارزش می‌دانند که احتمالاً توسط اعضای جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند طرد خواهند شد و در نهایت خود را عضوی مفید و تأثیرگذار برای اجتماع ندانسته، بلکه وصله‌ی ناجور گروه می‌دانند. از سوی دیگر حوزه‌ی خودگردانی و عملکرد مختل اشاره به توانایی فرد جدا شدن از خانواده و عملکرد مستقل دارد. افرادی که طرح‌واره‌هایشان در این حوزه قرار دارد، از خودشان و محیط اطرافشان انتظاراتی دارند که در توانایی آن‌ها برای تفکیک خود از سمبل والدین و دستیابی به عملکرد مستقلانه مانع ایجاد می‌کند. این افراد از اعتماد به نفس پائینی برخوردارند، احساس می‌کنند بدون کمک دیگران نمی‌توانند مسئولیت‌های روزمره‌شان را به انجام رسانند، وابستگی شدید به خانواده دارند و معتقدند در دستیابی به موقعیت شکست خواهند خورد. در مقابل افراد با سبک دل‌بستگی ایمن در مواجهه با بازخوردهای ناهمساز کمتر احساس‌های بی‌کفایتی، شکست، بی‌ارزشی و ... را تجربه می‌کنند و وجود خود را مورد ارزیابی مجدد قرار می‌دهند. بنابراین چه از ویژگی‌هایی که در بند قبلی مرتبط با طرح‌واره‌های دو حوزه‌ی

سؤال ۴: از بین سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک تعهد هویت را پیش‌بینی می‌کند؟
 نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام نشان داد در گام دوم مؤلفه‌های موقعیت من و سبک دل‌بستگی ایمن توان تبیین ۵٪ از واریانس سبک هویت هنجاری را به‌طور معنی‌داری را دارند. ضرایب رگرسیون با وزن‌های استاندارد شده بتا نشان داد که یک انحراف استاندارد تغییر هم‌زمان در مؤلفه‌های موقعیت من و سبک دل‌بستگی ایمن به ترتیب باعث ۰/۲۱۹ و ۰/۱۴۶ انحراف استاندارد تغییر در تعهد هویت می‌شود. به این ترتیب معادله پیش‌بینی تعهد هویت بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$\text{تعهد هویت} = \text{مقدار ثابت} + (\text{موقعیت من}) \times (۰/۱۹۴) + (\text{سبک دل‌بستگی ایمن}) \times (۰/۲۴۰)$$

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی سبک‌های هویت بر اساس سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره بود که در قالب چهار سؤال به انجام رسید. در پاسخ به سؤال اول مبنی بر از بین سبک‌های دل‌بستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌ی های طرح‌واره کدام یک سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که حوزه‌های بریدگی و طرد، سبک دل‌بستگی ایمن، حوزه‌ی خودگردانی و عملکرد مختل سبک هویت اطلاعاتی را پیش‌بینی می‌کند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش کرپلمن و همکاران [۴۳]، محرری و همکاران [۴۴]،

بریدگی و طرد و حوزه‌ی خودگردانی و عملکرد قابل پیش‌بینی است این افراد توان دستیابی به هویت اطلاعاتی را ندارند، زیرا لازمه‌ی دستیابی به هویت اطلاعاتی بررسی گزینه‌های مختلف و حتی متضاد ارزش‌ها و انتخاب اهداف و پایبندی به آن‌ها است، یعنی نوجوان باید تعارض‌های حاصل از این شک کردن‌ها را بپذیرد، توان تحمل استرس‌ها، اضطراب‌ها، بلا تکلیفی، ابهام و ترس از طرد شدن از سوی دیگران نزدیک را داشته باشد. نوجوانی که سبک دلبستگی ایمن برخوردار است، جسارت دارد، بدون ارس از طرد شدن، بدرفتاری، بی‌ارزشی، انزوا، بی‌کفایتی، شکست، به‌طور مستقلانه به کاوش محیط پرداخته و به پایگاه امن والدین و حمایت دیگران در شرایط بحرانی اعتماد دارند و می‌توانند چالش این مرحله را با موفقیت حل کنند. درواقع نوجوانانی که به فرآیند تعمق و تأمل می‌پردازند، سرانجام به هویتی پخته و موفق دست می‌یابند و ویژگی که از این گذار به دست آورده‌اند، به‌صورت یک هسته‌ی درونی محکم و یکپارچه شکل می‌دهند که احساس همسانی در آن‌ها ایجاد می‌کند.

در پاسخ به سؤال دوم مبنی بر اینکه از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک هویت‌هنجاری را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که حوزه‌های دیگرجهت‌مندی و آمیختگی با دیگران سبک هویت‌هنجاری را پیش‌بینی می‌کند. نتایج پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش‌های محسن‌زاده، شهرآرای و گودرزی [۵۰]، یانگ و همکاران [۱۹] است. در تبیین نتیجه به دست آمده باید گفت که افرادی که طرح‌واره‌های حوزه‌ی دیگرجهت‌مندی را دارند تمرکز افراطی بر تمایلات، احساسات و پاسخ‌های دیگران دارند، به‌گونه‌ای که نیازهای خود فرد نادیده گرفته می‌شود. این کنش‌ها به‌منظور دریافت عشق، تأیید، پذیرش و تداوم ارتباط با دیگران صورت می‌گیرد، این چنین سرمایه‌هایی احتمالاً در خانواده‌هایی که کودک را بدون قید و شرط نپذیرفته‌اند، شکل گرفته است. از سوی دیگر افراد با آمیختگی بالا با دیگران به‌شدت به تأیید و حمایت دیگران نزدیک نیاز دارند و رفتارهایشان تحت تأثیر سیستم هیجانی و واکنش اطرافیان شکل می‌گیرد. در نتیجه افراد با چنین ویژگی‌هایی بحران نوجوانی را احتمالاً تجربه نکرده و نسبت به اهداف خاصی تعهد پیدا کرده‌اند. اکثر این افراد در چارچوب برنامه‌هایی که دیگران و به‌ویژه والدین از قبل برای آن‌ها تدارک دیده‌اند، اهداف و ارزش‌هایی را پذیرفته‌اند. این نوجوانان انعطاف‌ناپذیرند و به شدت به خانواده‌ی خود وابسته هستند و به علت عدم استفاده از خود ارزیابی سنجیده با موضوعات مربوط به هویت به‌صورت خودکار و غیرعمدی برخورد می‌کنند. از همین رو این افراد نیاز بالایی نسبت به ساختار دارند و در برابر اطلاعاتی که نظام ارزش‌ها و باورهای فردی آن‌ها را به چالش می‌کشند، بسته عمل می‌کنند و به نظر توان مقابله‌ای کمتری در این موقعیت داشته و دچار مشکل می‌شوند و برای چالش‌های زندگی بزرگ‌سالی آمادگی کمتری دارند.

در پاسخ به سؤال چهارم مبنی بر از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک تعهد به هویت را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که سبک دلبستگی ایمن و موقعیت من سبک تعهد به هویت را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که سبک دلبستگی ایمن و موقعیت من سبک تعهد به هویت را پیش‌بینی می‌کند.

در پاسخ به سؤال چهارم مبنی بر از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک تعهد به هویت را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که سبک دلبستگی ایمن و موقعیت من سبک تعهد به هویت را پیش‌بینی می‌کند.

بریدگی و طرد و حوزه‌ی خودگردانی و عملکرد قابل پیش‌بینی است این افراد توان دستیابی به هویت اطلاعاتی را ندارند، زیرا لازمه‌ی دستیابی به هویت اطلاعاتی بررسی گزینه‌های مختلف و حتی متضاد ارزش‌ها و انتخاب اهداف و پایبندی به آن‌ها است، یعنی نوجوان باید تعارض‌های حاصل از این شک کردن‌ها را بپذیرد، توان تحمل استرس‌ها، اضطراب‌ها، بلا تکلیفی، ابهام و ترس از طرد شدن از سوی دیگران نزدیک را داشته باشد. نوجوانی که سبک دلبستگی ایمن برخوردار است، جسارت دارد، بدون ارس از طرد شدن، بدرفتاری، بی‌ارزشی، انزوا، بی‌کفایتی، شکست، به‌طور مستقلانه به کاوش محیط پرداخته و به پایگاه امن والدین و حمایت دیگران در شرایط بحرانی اعتماد دارند و می‌توانند چالش این مرحله را با موفقیت حل کنند. درواقع نوجوانانی که به فرآیند تعمق و تأمل می‌پردازند، سرانجام به هویتی پخته و موفق دست می‌یابند و ویژگی که از این گذار به دست آورده‌اند، به‌صورت یک هسته‌ی درونی محکم و یکپارچه شکل می‌دهند که احساس همسانی در آن‌ها ایجاد می‌کند.

در پاسخ به سؤال دوم مبنی بر اینکه از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک هویت‌هنجاری را پیش‌بینی می‌کند؟ نتیجه پژوهش نشان داد که حوزه‌های دیگرجهت‌مندی و آمیختگی با دیگران سبک هویت‌هنجاری را پیش‌بینی می‌کند. نتایج پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش‌های محسن‌زاده، شهرآرای و گودرزی [۵۰]، یانگ و همکاران [۱۹] است. در تبیین نتیجه به دست آمده باید گفت که افرادی که طرح‌واره‌های حوزه‌ی دیگرجهت‌مندی را دارند تمرکز افراطی بر تمایلات، احساسات و پاسخ‌های دیگران دارند، به‌گونه‌ای که نیازهای خود فرد نادیده گرفته می‌شود. این کنش‌ها به‌منظور دریافت عشق، تأیید، پذیرش و تداوم ارتباط با دیگران صورت می‌گیرد، این چنین سرمایه‌هایی احتمالاً در خانواده‌هایی که کودک را بدون قید و شرط نپذیرفته‌اند، شکل گرفته است. از سوی دیگر افراد با آمیختگی بالا با دیگران به‌شدت به تأیید و حمایت دیگران نزدیک نیاز دارند و رفتارهایشان تحت تأثیر سیستم هیجانی و واکنش اطرافیان شکل می‌گیرد. در نتیجه افراد با چنین ویژگی‌هایی بحران نوجوانی را احتمالاً تجربه نکرده و نسبت به اهداف خاصی تعهد پیدا کرده‌اند. اکثر این افراد در چارچوب برنامه‌هایی که دیگران و به‌ویژه والدین از قبل برای آن‌ها تدارک دیده‌اند، اهداف و ارزش‌هایی را پذیرفته‌اند. این نوجوانان انعطاف‌ناپذیرند و به شدت به خانواده‌ی خود وابسته هستند و به علت عدم استفاده از خود ارزیابی سنجیده با موضوعات مربوط به هویت به‌صورت خودکار و غیرعمدی برخورد می‌کنند. از همین رو این افراد نیاز بالایی نسبت به ساختار دارند و در برابر اطلاعاتی که نظام ارزش‌ها و باورهای فردی آن‌ها را به چالش می‌کشند، بسته عمل می‌کنند و به نظر توان مقابله‌ای کمتری در این موقعیت داشته و دچار مشکل می‌شوند و برای چالش‌های زندگی بزرگ‌سالی آمادگی کمتری دارند.

در پاسخ به سؤال سوم مبنی بر اینکه از بین سبک‌های دلبستگی، تمایز یافتگی خود و حوزه‌های طرح‌واره کدام یک سبک

منابع

- 1- Imtiaz s, Naqvi I (2012). Parental Attachment and Identity Styles among Adolescents: Moderating Role of Gender. *Journal of Psychological Research*, 27: 2, 241-264.
- 2- Erikson E (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- 3- Marcia J.E (1980). Identity in adolescence. In J. Adelson (Ed.), *Handbook of adolescent psychology*. New York: wiley. 159-187.
- 4- Berzonsky M. D (1990). Self-construction over the life-span: A process perspective on identity formation. In G. J. Neimeyer & R. A. Neimeyer (Eds.), *Advances in personal construct psychology* (Vol. 1, pp. 155-186). Greenwich, CT. vol.1155-186.
- 5- Berzonsky M. D (1988). Self-theorists, identity status, and social cognition. In D. K. Lapsley & F. C. Power (Eds.), *Self, ego, and identity: Integrative approaches*. New York: Springer-Verlag. 243-262.
- 6- Berzonsky MD (2004). Identity processing style, self-construction, and personal epistemic assumptions: a socialcognitive perspective. *European Journal of Developmental Psychology*. 1, 303-315.
- 7- Berzonsky MD, Ciecuch J, Duriez B, Soenens B (2011). The how and what of identity formation: Associations between identity styles and value orientations. *Journal of Personality and Individual Differences*. 50, 295-299.
- 8- Berzonsky MD (1994). Self-identity: The relationship between process and content. *Journal of Research in Personality*. 28, 453-460.
- 9- Berzonsky MD, Macek P, & Nurmi JE (2003). Interrelationships among identity process, content, and structure: A cross-cultural investigation. *Journal of Adolescent Research*. 18, 112-130.
- 10- Lutwak N, Ferrari JR, & Cheek JM (1998). Shame, guilt, and identity in men and women: The role of identity orientation and processing style in moral affects. *Personality and Individual Differences*. 25, 1027-1036.
- 11- Duriez B, & Soenens B (2006). Personality, identity styles, and authoritarianism. An integrative study among late adolescents. *European Journal of Personality*. 20, 397-417.
- 12- Soenens B, Duriez B, & Goossens L (2005). Social-psychological profiles of identity styles: Attitudinal and social-cognitive correlates in late adolescence. *Journal of Adolescence*. 28, 107-

می‌کند. نتایج پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش‌های کرپلمن و همکاران [۴۳]، محرری و همکاران [۴۴]، برمن، ویمز، رودریگویز، زامورا [۴۵]، دومن و همکاران [۴۶]، کواپیک و دینیسین [۴۷]، آویلا، کابرال، متیوس [۴۸]، پیت‌من، کرپلمن، سوتو، آدلر-بیدر [۴۹]، یانگ و همکاران [۱۹]، محسن‌زاده، شهرآرای و گودرزی [۵۰]، اسکورن و پلت [۵۱]، نات و اسکورون [۵۲]، پلچ پویکو [۵۳]، امانی و مجذوب [۵۴] است. در تبیین یافته پژوهش حاضر باید بر این نکته تأکید داشت که افراد با سبک دلبستگی ایمن و تمایز یافتگی بالا به احتمال بیشتری به‌طور آگاهانه و تلاش عمدی شروع به شناخت خود، ارزش‌ها و اهداف کرده‌اند و گامی مهم به‌سوی تبدیل شدن به فردی ثمربخش برداشته‌اند. در نتیجه دور از انتظار نیست که نسبت به انتخابشان احساس تعهد کرده و در جهت رسیدن به انتخاب‌های هویتی‌شان گام بردارند.

بنابراین کسب هویت به‌عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های تحولی می‌تواند فرد را برای ورود به مراحل بعدی تحول آماده نماید [۵۵]. افراد با هویت موفق از عزت‌نفس، سلامت روان، مقابله موفقیت‌آمیز با استرس، اضطراب، شیوه‌های حل مسئله-مدار، استقلال عاطفی، خودتنظیمی انطباقی و ... برخوردارند [به‌عنوان نمونه، ۵۶]. با توجه به نتایج پژوهش حاضر برای دستیابی به هویت موفق می‌بایست توجه ویژه‌ای به محیط‌های اولیه کودک داشت. از آنجاکه خانواده‌ی اصلی، اولین عرصه‌ای است که اغلب کودکان آن را تجربه می‌کنند، بنابراین کیفیت روابط اعضای خانواده و جو عاطفی حاکم بر میزان مشارکت و تلاش کودکان در جنبه‌های مفید و خلاقانه‌ی زندگی تأثیر می‌گذارد و دیدگاه افراد در مورد شرایط افراد خارج از خانواده از جمله همسالان برای نوجوانان مؤثر است و بر چگونگی کنار آمدن و سازگار شدن با چالش‌های تحولی در مسیر زندگی و پیشگیری آن‌ها مؤثر است؛ بنابراین اغلب اثرات روابط ناسازگار والد و فرزند به دروان نوجوانی و بزرگسالی کشیده می‌شود. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به نمونه‌ی محدود و انتخاب تنها دانش‌آموزان پسران به‌عنوان نمونه اشاره کرد که این مسئله اعتبار بیرونی پژوهش را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پیشنهاد می‌شود پژوهش حاضر بر جامعه‌ی دختران نیز اجرا گردد. همچنین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی متغیرهایی همچون سبک‌های فرزند پروری در ارتباط با سبک‌های هویت مورد بررسی قرار گیرد.

سپاسگزاری

در پایان از تمامی مسئولین مدارس، معلمان و دانش‌آموزان شهرستان رباط کریم تشکر و قدردانی می‌شود. برای انجام این پژوهش، هیچ کمک مالی از طرف نهاد خاصی دریافت نشد.

- therapy. New York: Guildford. 64-84.
- 26- Young JE (1999). Cognitive therapy for personality disorders: A schema focused approach. Florida: Professional Resources Press.
- 27- Platts H, Tyson M, & Mason O (2002). Adult attachment style and core beliefs: Are they linked? *Clinical Psychology and Psychotherapy*, 9, 332-348.
- 28- Mason O, Platts H, Tyson M (2005). Early maladaptive schema and adult attachment in a UK clinical population. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 78, 549-564.
- ۲۹- امانی احمد، کشاورز افشار حسین، اسفندیاری حجت، بازوند فاطمه، عبدالمی نرمن (۱۳۹۲). تعیین رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سبک‌های هویت در دانش آموزان. *مجله علوم رفتاری*. ۷ (۱): صص ۲۱-۲۲
- 30- Goldenberg H, Goldenberg I (2003). Family therapy. 8th ed. 3- 464.
- 31- Kerr ME, & Bowen M (1988). Family evaluation. New York: Norton.
- 32- Tuason MT & Friedlander ML (2000). Do parents' differentiation levels predict those of their adult children? And other test of Bowen theory in a Philippine sample. *Journal of Counseling Psychology*, 47: 27-35.
- 33- Peleg O (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *The American Journal of Family Therapy*, 36: 388-401.
- 34- Nikbakht A, Ahmadi BM, Dashti-Nejad SB (2012). Comparison of self-differentiation amount between two groups of anxious and Non-Anxious People in Bandar Abbas. *Journal of Life Science and Biomedicine*. 2; 142-146.
- 35- Peleg, O. (2013). The relationship between stressful life events and family patterns. *International Journal of Psychology*, 17(4): 26-37.
- 36- Skowron EA (2004). Differentiation of self, personal adjustment, problem solving, and ethnic group belonging among persons of color. *Journal of Counseling and Development*, 82: 447-456.
- 37- Fotouhi S, hosseini M (2013). Studying the relationship between self-differentiation components and avoidance/ diffuse identity style and informational identity styles in adolescents.
- 125.
- 13- Berzonsky MD, & Ferrari JR (2009). A diffuse-avoidant identity processing style: Strategic avoidance or self-confusion? *Identity: An International Journal of Theory and Research*. 9, 145-158.
- 14- Berzonsky MD, Branje SJT, Meeus W (2007). Identity-processing style, psychosocial resources, and adolescents' perceptions of parent-adolescent relations. *The Journal of Early Adolescence*, 27(3): 324-345.
- 15- Sigelman CK, Rider EA (2011). Life-span human development: Wadsworth Publishing Company.
- 16- Bowlby J (1969). Attachment and Loss, Vol.1. Attachment. New York: Basic Books.
- 17- Bowlby J (1980). Attachment and loss. Sadness and depression. New York: Basic Books.
- 18- Bowlby J (1973). Attachment and Loss, Vol.2. Separation, anxiety and anger. New York: Basic Books.
- 19- Young J, Klosko J, Weishaar M (2003). Schema therapy: A practitioner's guide New York: Guildford. 1-62.
- 20- Bowen M (1978). Family therapy in clinical practice. New York: Jason Aaronson. 25-39.
- ۲۱- بیرامی، منصور؛ فهیمی، صمد؛ اکبری، ابراهیم؛ و امیری پیچاکلائی، احمد (۱۳۹۱). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و مؤلفه‌های تمایز یافتگی. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۱۴ (۱): صص ۶۴ - ۷۷.
- 22- Vetere A, Myers LB (2002). Repressive Coping Style and Adult Romantic Attachment Style: is there a relationship? *Personality and Individual Differences*. 32 (5), 799-807.
- 23- Schachner DA, Shaver PR, Mikulincer M (2003). Adult attachment theory, psychodynamics, and couple relationships: An overview. In: Johnson, S.M., Whiffen, V.E. (Eds), Attachment processes in couple and family therapy. New York: Guildford. 18-43.
- 24- James IA, Southam L, Blackburn M (2004). Schemas revisited. *Clinical Psychology and Psychotherapy*. 11, 369-377.
- 25- Scharf E (2003). Stability and change of Attachment representations from cradle to grave. In: Johnson, S.M., Whiffen, V.E. (Eds), Attachment processes in couple and family

- identity development and separation-individuation in parent-child relationships during adolescence and emerging adulthood - A conceptual integration. *Developmental Review*, 32 (1), 67-88.
- 48- Avila M, Cabral J, Matos PM (2012). Identity in university students: The role of parental and romantic attachment. *Journal of Adolescence*, 35 (1), 133-142.
- 49- Pittman JF, Kerpelman JL, Soto JB, Adler-Baeder FM (2012). Identity exploration in the dating domain: The role of attachment dimensions and parenting practices, *Journal of Adolescence*, , In Press, Corrected Proof, Available online.
- 50- Mohsenzadeh F, Sahraray M, Goudarzi M (2010). The relationship between differentiation of self and identity processing styles. *Counseling research and development*, 8(32), 73-89.
- 51- Skowron EA, Platt LF (2005). Differentiation of self and Child Abuse Potential in Young Adulthood. *The Family Journal*. 13(3), 281-290.
- 52- Knauth DG, & Skowron EA (2004). Psychometric evaluation of the Differentiation of Self Inventory (DSI) for adolescents. *Nursing Research*. 53(3).163-71.
- 53- Peleg-Popko O (2004). Differentiation and test anxiety in adolescents. *Journal of Adolescence*, (27) 645-662.
- ۵۴- امانی رزیتا، مجذوبی محمدرضا (۱۳۹۰). پیش‌بینی سبک‌های هویت بر اساس سبک‌های دلبستگی. روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار سابق). ۲ (۵): صص ۱۳ - ۲۴.
- ۵۵- بشارت محمدعلی، جوشن‌لو محسن، میرزمانی سیدمحمود (۱۳۸۶). رابطه سبک‌های دلبستگی و کمال‌گرایی. روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار سابق)، ۱ (۲۵): ۱۱-۱۸.
- ۵۶- آقامحمدیان شهرباف حمیدرضا، شیخ‌روحانی سعید (۱۳۸۸). مقایسه میزان اضطراب در پایگاه‌های هویت. روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار سابق). ۱ (۳۷): صص ۹-۲۰.
- International Journal of Advanced Studies in Humanities and Social Science, 1:789-796.
- 38- Bayrami M (2011). Comparison of identity styles and types of identity in male and female. *Journal of psychology*. 5(20), 21-39.
- 39- Bagher Sanaei Z, Alaghband S, Falahati Sh, Hooman A. (2009). *Family and Marriage Scales*. 2ed. Tehran: Besat.19- 27.
- 40- Najaflooy F (2007). The role of self-differentiation in marital relations. *Journal of new thoughts on education*. 2(3-4), 27-37.
- 41- Hamidpour H, Dolatshai B, Pour shahbaz A, Dadkhah A (2011). The efficacy of schema therapy in treating women's generalized anxiety disorder. *Iranian journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 16 (4(63)), 420-431.
- 42- Besharat MA, Ghafouri B, Rostami R (2007). A comparative study of attachment styles in persons with or without substance use disorders. *Journal of the faculty of medicine*. 31(3), 265-71.
- 43- Kerpelman JL, Pittman JF, Cadely SE, Tuggle FJ, Harrell-Levy MK, Adler-Baeder FM (2012). Identity and intimacy during adolescence: Connections among identity styles, romantic attachment and identity commitment. *Journal of Adolescence*, In Press, Corrected Proof, Available online.
- 44- Moharreri F, Soltanifar A, Ardani AR, Modarres GM, Soltanifar A (2011). On the relationship between perceived childhood/adolescent attachments and identity status in 15-17 years adolescents, *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 12, (4(48)), 698-701.
- 45- Berman SL, Weems CF, Rodriguez ET, Zamora IJ (2006). The relation between identity status and romantic attachment style in middle and late adolescence. *Journal of Adolescence*, 29 (5), 737-748.
- 46- Doumen S, Smits I, Luyckx K, Duriez B, Vanhalst J, Verschuere K, Goossens L (2012). Identity and perceived peer relationship quality in emerging adulthood: The mediating role of attachment-related emotions. *Journal of Adolescence*, In Press, Corrected Proof, Available online.
- 47- Koepke S, Denissen JJA (2012). Dynamics of